Statutární město Ostrava
Odbor sociálních věcí a zdravotnictví

Sociální bydlení ve městě Ostrava

Návazný projekt a plánované aktivity

Mgr. Marek Mikulec, Ph.D.
Manažerský tým KP Ostrava
8. 11. 2019

Struktura prezentace

- Stručné vyhodnocení projektu Sociální bydlení ve městě Ostrava
- Akční plán koncepce sociálního bydlení statutárního města Ostravy
- Návazný projekt sociálního bydlení
- Sociální bydlení ve městě Ostrava
  - Projektové prostředí → stabilní součást inkluzivních aktivit města

OSTRAVA!!!

Projekt Koncepce bydlení a její pilotní ověření ve městě Ostrava

10/2016 – 9/2019

Vyhodnocení

Žádosti, domácnosti, počty osob

- **Evidováno 552 žádostí o nájem sociálního bytu (průběžné „stop stavy“)**
- **Celkem zabydleno 127 domácností**
  - 348 osob z toho 183 dospělých a 165 dětí
- **Aktuálně bydlí 92 domácností (září 2019)**
  - 236 osob z toho 130 dospělých a 106 dětí
  - z toho jsou 2 byty užívány bez právního nároku

Finance města poskytnuté 6 spolupracujícím městským obvodům

- **Vybavení krizových bytů** – 250 tis. Kč
- **Náklady za neobsazené krizové byty** – 288 tis. Kč (do 12/2018)
- **Přípravy bytů** – 10 400 tis. Kč
- **Notářské zápisy s doložkou** – 375 tis. Kč

OSTRAVA!!!

Vyhodnocení – úspěšnost

Přehled zapojených bytů a ukončených nájemních smluv

ÚMOb	Zapojené byty	Zabydlené domácnosti celkem	Aktuálně bydlící domácnosti	Ukončené smlouvy z důvodu úmrtí, vrácení bytu	Ukončené smlouvy pro porušení povinnosti nájemce	Ukončené smlouvy ostatní	% úspěšnost (zabydlené domácnosti ve vztahu k ukončeným smlouvám pro porušení povinnosti nájemce)
Mariánské Hory a Hulváky	5	6	5	0	1	0	**83**
Moravská Ostrava a Přívoz	16	18	14	0	3	1	**83**
Ostrava-Jih	59	73	54	3	13	5	**82**
Poruba	10	16	9	0	5	2	**69**
Slezská Ostrava	3	3	3	0	0	0	**100**
Vítkovice	7	9	5	1	3	0	**67**
SMO, magistrát	2	2	2	0	0	0	**100**
Celkem	**102**	**127**	**92**	**4**	**25**	**8**	**80**

OSTRAVA!!!

Vyhodnocení – stížnosti

Stížnosti

- **20 domácností, za kterými směřovaly stížnosti**
  - Z toho vůči 7 domácnostem podávány opakovaně
  - Z toho 1 petice vyzývající k vystěhování konkrétní domácnosti
- Identifikace příčin:
  - Více dětí v domácnosti v domech, kde dříve nebyli sousedé zvyklí na hluk působený dětmi
  - Předsudky, očekáváné chování
  - Přistěhování nového člena domácnosti, napjaté (negativní) vztahy v domácnosti
  - Obtíže se zvládáním výchovy dětí
  - Závislost na návykových látkách

Štěnice

- **Řešeny v 9 bytech**, 2krát refakturováno nájemci

OSTRAVA!!!

Vyhodnocení – dluhy

Nájemné a zálohy na služby související s užíváním bytu (stav k 3. 10. 2019)

- **Dle rozpisu mělo být vybráno** **9 343 tis. Kč**
- **Skutečně bylo vybráno** **8 732 tis. Kč**
- **Vzniklý dluh na nájmu** **611 tis. Kč ⇨ 6,5 %**

- Další náklady související s opravami bytu – pohledávka je řešena s nájemcem

Vyklizení bytů užívaných bez právního nároku – soudně/exekučně

- **Bez notářského zápisu** – 2 byty, délka do vyklizení cca 12,5 měsíce od ukončení nájemní smlouvy
- **S notářským zápisem** – 2 byty, délka do vyklizení cca 5 měsíců od ukončení nájemní smlouvy

OSTRAVA!!!

Vyhodnocení – situační faktory

Charakteristiky domácností, které si bydlení udržely

- Kvalitní rodinné zázemí či existence kvalitních sociálních vztahů, které jsou zdrojem případné podpory (psychické, finanční apod.)
- Alespoň minimální finanční stabilita domácnosti a schopnost hospodařit
- Kratší zkušenost se substandardním bydlením, popřípadě získání této zkušenosti až v pozdějším věku

Charakteristiky domácností, které si bydlení neudržely

- Nekvalitní zázemí v primární rodině (zejména narušené vztahy)
- Minimální či žádná zkušenost se standardním bydlením
- Omezená sociální síť
- Finanční nestabilita (zástupci domácnosti jsou nezaměstnaní či vyřazeni z úřadu práce), nízká schopnost hospodařit
- Závislost na návykových látkách

OSTRAVA!!!

Vyhodnocení – výstupy evaluace

Dopady zabydlení na domácnosti v projektu – reflexe domácností

- **Spokojenost s novým bydlením – pocit bezpečí, jistoty a klidu** (92 % domácností)
- **Zlepšení zdravotního stavu** (52 % domácností)
- **Zlepšení finanční situace** (66 % domácností)
- **Zlepšení rodinných vztahů, méně hádek, snížení konfliktů, zlepšení komunikace** (28 % domácností)
- **Zlepšení školního prospěchu dětí** (52 % domácností)
- **Nalezení zaměstnání alespoň jednoho člena domácnosti** (38 % domácností)

- **Destigmatizace –** děti se ve škole nestydí, mohou si pozvat spolužáky domů (uvádějí domácnosti s dětmi školního věku, které dříve bydlely na ubytovnách)
- Získání bydlení jako **nový start do života**

OSTRAVA!!!

Dopady projektu – citace klientů

- *„Ten stres je mnohem menší. Jsem **klidnější**. V noci tu **není kravál**, **nemusím se bát** jít večer na chodbu.“*

- *„Mám bydlení, mám práci, vyřešil jsem dluhy. **Konečně žiju normálně**.“*

- *„Deset let jsem byl úplně bez bydlení, teď **mám práci, byt**.“*

- *„Děti už se nebojí spát samy, dřív vždycky spaly jen se mnou v místnosti, nechtěly jinde a teď jsou u sebe v pokoji. **Cítím se bezpečněji a mám jistotu, že třeba nebude doma zima**. Tam jsem topila v krbu, a když nebylo dřevo, byla zima.“*

OSTRAVA!!!

Dopady projektu – citace klientky

„Projekt dal lidem **solidní bydlení**. Vážím si toho, že mám pěkný byt a jsem za něj **vděčná**. Doufám, že už se nikdy nebudu muset stěhovat někam jinam“.

OSTRAVA!!!

Akční plán koncepce sociálního bydlení SMO a návazný projekt Sociální bydlení ve městě Ostrava

10/2019 – 6/2022 a dále

Zpracované materiály + plánovaná tvorba

Zpracováno:

- Koncepce sociálního bydlení statutárního města Ostravy (listopad 2017; zastupitelstvo)
- Akční plán koncepce sociálního bydlení SMO (červen 2019; zastupitelstvo)
- Metodika sociální práce v sociálním bydlení (září 2019)

Plánováno:

- Metodika spolupráce klíčových aktérů (tvorba 2020 + pilotní ověření 2021)
- →průběžně – evaluační zprávy

OSTRAVA!!!

Tvorba Akčního plánu

- **Pracovní skupina sociálního bydlení** – 26 členů schválených Radou města Ostravy
  - Široké spektrum relevantních aktérů – zástupci:
    - magistrátu – odbor sociálních věcí a zdravotnictví, odbor majetkový
    - městských obvodů – majetkových/bytových a sociálních odborů – Mariánské Hory a Hulváky, Moravská Ostrava a Přívoz, Ostrava-Jih, Poruba, Radvanice a Bartovice, Slezská Ostrava, Vítkovice → + Hrabová
    - nestátních neziskových organizací – Armáda spásy, CENTROM, Centrum sociálních služeb Ostrava, Diecézní charita ostravsko-opavská, Charita Ostrava
    - Úřadu práce ČR – krajské pobočky v Ostravě
    - Ministerstva práce a sociálních věcí
    - Agentury pro sociální začleňování
    - akademické sféry
    - soukromého vlastníka bytového fondu (RESIDOMO)
    - Platformy pro sociální bydlení
  - Předseda PS náměstek primátora
- →pokračování PS k monitoringu naplňování a revizi Akčního plánu

OSTRAVA!!!

Akční plán

- Aktivity a opatření jsou nastavovány do roku **2021**, kdy je připravována jeho akturalizace
- Každá z oblastí je dále členěna na opatření, která naplňují aktivity.

Odkaz ke stažení Akčního plánu: https://socialnizaclenovani.ostrava.cz/wp-content/uploads/2019/06/Ak%C4%8Dn%C3%AD-pl%C3%A1n-KS-SB-SMO_FIN.pdf

OSTRAVA!!!

Sociální práce se zabydlenými domácnostmi

- Metodika sociální práce v sociálním bydlení (SMO)
  - Metodika SP v SB od MPSV
  - Odkaz ke stažení: http://www.socialnibydleni.mpsv.cz/cs/dokumenty/metodiky-cz#metod_spsb
- Individuálně nastavená intenzita spolupráce
  - Reflexe aktuální situace dané domácnosti
  - Kapacity sociálních pracovníků (!)
- Zplnomocňování
- Udržení si bydlení
  - Monitoring úhrad
  - Prevence ztráty bydlení
  - Sousedské vztahy
- Oddělení sociální práce (podpory) a poskytování bydlení

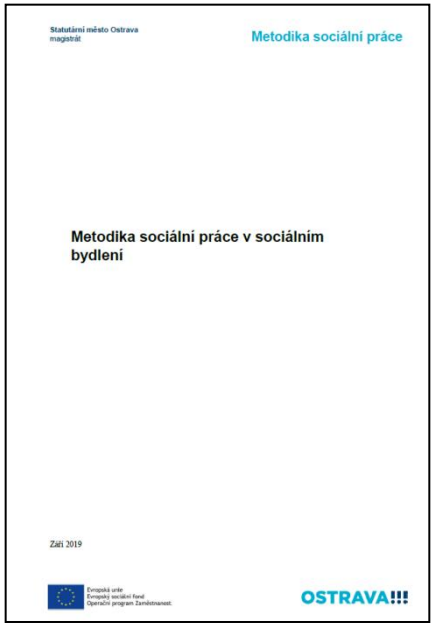

OSTRAVA!!!

Návazný projekt – Sociální bydlení ve městě Ostrava

- OPZ, výzva č. 52
- Realizace: 1. 10. 2019 – 30. 6. 2022
- Systémová rovina
  - Monitoring naplňování a revize Akčního plánu
  - Činnost Pracovní skupiny sociálního bydlení
  - Kulaté stoly k sociálnímu bydlení
  - Metodické materiály
  - Provázání se strategickými dokumenty města
- Praxe sociálního bydlení
  - Pokračující podpora u části domácností z předešlého projektu
  - + 70 sociálních bytů, 3 krizové byty
  - Spolupráce na zajištění bytového fondu → další snímek

OSTRAVA!!!

Bytový fond pro sociální bydlení

Projekt I. – 2016-2019

- Mariánské Hory a Hulváky
- Moravská Ostrava a Přívoz
- Ostrava-Jih
- Poruba
- Slezská Ostrava
- Vítkovice

Projekt II. – 2019-2022

Pokračují:

- Mariánské Hory a Hulváky
- Moravská Ostrava a Přívoz
- Poruba
- Slezská Ostrava
- Vítkovice

Nově:

- Hrabová
- Radvanice a Bartovice
- RESIDOMO, s.r.o.
- + další soukromé byty (záměr)

Nepokračují:

- Ostrava-Jih

Příjem žádostí o krizový/sociální byt

- Magistrát města Ostravy

Diagnostické centrum
4. patro, kancelář č. 508
Sokolská třída 49
Ostrava 702 00

- Úřední hodiny

Pondělí a středa
8.00-11.30, 12.30-16.00

- Kontaktní osoba

Bc. Beata Svobodová, DiS.
Tel.: 599 444 231, 727 980 811
Mail: socialnibydleni@ostrava.cz
Web: https://socialnizaclenovani.ostrava.cz/bydleni/informace-pro-zadatele/

Příjem žádostí spuštěn 4. 11. 2019

OSTRAVA!!!

Proces do uzavření nájemní smlouvy

- Žádost o nájem sociálního bytu
- Sociální šetření
- Hodnotící skupina Magistrátu města Ostravy / projednávání v rámci městského obvodu
  - Poradní sbor
  - Sociální/bytová komise
  - Rada městského obvodu
- Prohlídka přiděleného bytu
- Podpis smlouvy o nájmu sociálního bytu a notářského zápisu
- Zohledňování individuálních potřeb žadatele při přidělování bytu (= párování)
  - Těhotné matce přidělen sociální byt v bytovém domě s výtahem
  - Samoživitelce v těžké životní situaci přidělen byt v bezprostřední blízkosti bydliště rodičů

OSTRAVA!!!

Sociální práce v rámci nájmu bytu

- Intenzivní kontakt první tři měsíce – **navazování vztahu vzájemné důvěry**, zpracování sociální anamnézy
- Vyhodnocení potřeb klienta a **sestavení Individuálního plánu podpory**, nastavení četnosti kontaktů

Potřeby podpory při:

- Stěhování, jednání s distributory energií
- Zajišťování administrativních úkonů (vyřizování dávek hmotné nouze, dávek důchodového pojištění apod.)
- Nastavování měsíčního rozpočtu
- Hledání zaměstnání
- Řešení dluhů
- Výchově a vzdělávání dětí
- Posilování vztahů mezi členy rodinného systému
- Řešení problémů v sousedství

OSTRAVA!!!

Sociální práce a její evaluace – reflexe zabydlených domácností

S čím Vám sociální pracovnice nejvíce pomohla?

- Vyjednávání s institucemi (33 %)
- Zajištění pojistných a nepojistných dávek (30 %)
- Vyřízení dluhů, exekucí (20 %)
- Podpora při hledání zaměstnání (12 %)
- Podpora při nastavování rozpočtu (5 %)

OSTRAVA!!!

Akční plán a rozvojové oblasti místního systému sociálního bydlení

Cíl: **vytvoření ostravského systému sociálního bydlení** (= systému podpory domácnostem v bytové nouzi)

Sociální práce – s každou ze zabydlených domácností spolupracuje sociální pracovník a vytvářejí individuální plán, kde jsou stanoveny cíle této spolupráce

Rozvoj kapacit bytového fondu pro sociální bydlení

Spolupráce klíčových aktérů

1. Na koncepční a metodické rovině – jednání Pracovní skupiny sociálního bydlení a organizace Kulatých stolů k sociálnímu bydlení
2. Při řešení situace domácností (klient je také aktérem!)

Formativní evaluace – průběžný monitoring a možnost úpravy realizovaných aktivit

Práce s daty – vlastní evidence a monitoring dat; spolupráce s veřejnými vysokými školami – FSS OU, VŠB-TUO, PřF UK →evidence based practice

Průběžná spolupráce s MPSV

OSTRAVA!!!

Projektové prostředí → stabilní součást inkluzivních aktivit města

- Koncepční a metodické materiály v oblasti sociálního bydlení a jejich provázání s etablovanými materiály
  - Komunitní plánování, resp. 5. Komunitní plán sociálních služeb a souvisejících aktivit ve městě Ostrava na období 2019-2022
  - Strategický plán rozvoje města Ostravy na období 2017-2023
  - **Připravovaná Koncepce bydlení SM Ostravy**
- Nastavení mechanismů a procesů místního systému
  - Pilotáž → reflexe → nastavení (učící se proces – formativnost)
  - Spolupráce magistrátu s městskými obvody, neziskovými organizacemi, soukromými aktéry
  - Spolutvoření systému, zapojení již v rámci projektu
- Průběžná reflexe vývoje na národní úrovni

→ udržitelnost aktivit

OSTRAVA!!!

Plánovaná setkání

Prosinec 2019:

- Pracovní skupina sociálního bydlení

2020 (orientační termíny):

- Kulatý stůl k sociálnímu bydlení – únor/březen
- Pracovní skupina sociálního bydlení – květen/červen
- Kulatý stůl k sociálnímu bydlení – září/říjen
- Pracovní skupina sociálního bydlení – prosinec

Rovina systémová i praxe sociální práce – dlouhodobost

- 2x ročně jednání Pracovní skupiny sociálního bydlení
- 2x ročně Kulatý stůl k sociálnímu bydlení

OSTRAVA!!!

Děkuji Vám za pozornost

Mgr. Marek Mikulec, Ph.D.

OSVZ, SPAM

Metodik v oblasti sociálního bydlení

E mmikulec@ostrava.cz

T +420 559 443 861

OSTRAVA!!!